

הפרס הגדול

בכל מה שנוגע לשפה העברית, מודה כנראה, נשיא ההסתדרות הציונית העולמית, **נחום גולדמן**, בעליונותו של יושב-ראש הנהלת הסוכנות, **משה שרת**. השבוע פנה גולדמן הגיבור החדש של הסוכנות היהודית, **אריה פינקוס**, בטרוניות רבות על משכורתו הנמוכה כאיש החולש על כספים כה רבים. הנחמה היחידה אותה הבטיח גולדמן לפינקוס: "כסף אמנם לא תעשה פה, אבל עברית תוכל ללמוד". . . . חיספה האדומה אינה יכולה להירגע מהעובד דה המעציבה שניצגה הנכבד של העיר, **השר יוסף אלמוגי**, הושאר ללא תיק. לאחר שירדה מעל הפרק הצעת הנפל לעשות את אלמוגי לשר הייעול, במגמה לר- אותו באחד הימים כמוכרי ההסתדרות, שאלו מספר חברים חפאיים את החבר אלמוגי מה תפקידו הממשי. השר, שעדיין כמעט ולא חיכה דעה בניין כלשהו בישיבות הממשלה הרבות בהן השתתף, הסביר לידיו: "ראש הממשלה זקוק לי כל כך, עד שהוא הושיב אותי בבניין משרד ראש הממשלה, ממש בחדר על ידו, שיוכל בכל רגע לקרוא לי ולהתייעץ אתי!" אלמוגי שכה, כמובן, להוסיף שזוהי החדר היחיד הפנוי בבניין, ועד כה ישבו בו כל השרים ללא-תיק. . . . תושב אחר של עיר הנמל החשובה, ראש עיריית חיפה, **אבא חושי**, אשר הצהיר כל השנים כי יש להתנגד להקמת בארים ומועדוני-ילילה בעיר פועלים שעל תושביה להשכים קום - אשר הפתיע השבוע את חסידיו הפועלים כאשר הפועים לפתיחה הגיגית של מועדון מפתח מקומי את המחאה המפתיע של ראש העיר האדומה ניתן לתרוק, כנראה, בשמו של המועדון. התחנה האדומה (מוליך-רוז) . . . הפרס היקר ביותר ללבו של מציא הסרפוטמיצין וחתן פרס נובל, **זלמן אברהם וקסמן**, הוא זר פרחים פשוט, אותו הביאה אותו גערה שבדית צעירה. "היא הביאה לי אירו לאות תודה", סיפר השבוע וקסמן למארחיו בירשאל, "היא הראשונה שניצלה בי עזרת תרופתי ממחתי". . . . בביקורת חריפה פה הבהימה האמנותית הישראלית, יצא השבוע הצייר **ראובן ראובן**, שעה שטען שצייר חייב לעבוד ביוק כמו פקיד. עליו לעבוד שעות, מדי יום ביומו, עד שהעשרה המיוחלת תתפוס אותו במכחולו. אך בימי נעוריו לא היה גם הוא נאמן על גמרי התיאוריה הפקידותית שלו, כך על כל פנים, ממתבר בזכרונותיו על פיסול דוד קנו בידי **הנה אורלן**. סיפר ראובן: "ישבנו בחדר הצפרף - כשבטינה אחת משחקים ילדים ובשניה מתבשל בורשט רוסי אמיתי - ואילו חנה פיסלה את פסלי תוך שירת אל יבנה הגלילה, בהפסקות צחוק לבדיחות שספרתי לה בזמן העבודה".

נשואים בעל כורחם

לתשובה תמוהה זכו אותם אנשים שהתפלאו לראות את ספיח הזקן של כתב ידיעות אחרונות, **יחזקאל אדירם**, ושאלו אותו מדוע אינו מתגלה. "זה בגלל המכרזי!" גענו. התברר שלאדירם יש הרגלי גילוח בסכין גילוח ושלוש פעמים במכונת גילוח חשמלית, אותה הוא מפעיל בעזרת סוללה חשמלית במכונתו, בדרך למערכת. לפני שבועות אחדים נשרף אחד החלקים המתבררים את המכונה לסוללת המכונת ויחזקאל לא הצליח עדיין למצוא חלק חילוף. . . . למרות שעדיין אינו תלוי בהתלות ההסתדרות על תוספת היוקר ושאינו פנטומימאי, הצליח השבוע **אריק לביא** להביע בארבע פירצופיות שזלמו במצלמת ברך-עין, ברחוב, את דעתו בצורה קולעת ביותר על הפיחות והמצב הכלכלי.



אריק לביא דור-פירצופיות כפולה

"דעה זו לא לפרסום", הודיע אריק לידיו, שמיהרו לתלות את התמונות על קיר קפה קליפורניה. . . . במתיחות רבה נמצאה שבוע דיילת אלעזר, **נלי בריסופר**, כאשר בנסעה במכונית צאת מלוד ראתה עשרות מכוניות, דורות כולן לכיון אחד, מבלי להשיג בכללי הזהירות בדרכים. נלי הייתה משוכנעת שקרתה תאונה או אסון, הפצירה בנהג לשנות את כיוון הנסיעה, למחרת ב' כיוון המכוניות. הנהג הסכים אך נוסע המכונית סירבו. לאחר שהורדו הנוסעים האחרים במחוז חפצם, נחפזו נלי והנהג

לגלות מה קרה. כאשר הגיעו למקום, התברר שכל המהומה היתה על-לא-מאומה ו- המכוניות הדוהרות מיהרו למצוא את **חיים יבין**, איש קול ישראל, שהסתיר את איצור התכנית מפשו את המסמון, אשר שודרה אותו יום בקול-ישראל. . . . לחוויה מיוחדת במינה זכו לפני ימים אחדים באי מקסים, מועדון-הילילה של **אריס סאן**. לאחר חתונתו של המשורר הצעיר **מאיר ויזלטיר**, המשיכו חלק מהמשתתפים בטקס הכלולות את השמחה במועדון-הילילה, עודדו את המחזאי **יוסף מונרי**, העומד להעלות כמה מערכונים קצרים משלו בכמה חדשה, שתקרא מצב, לעלות על השולחן ולקרוד ריקודי בטן עם הרקדנית היחידה, קול מחיאות הכפיים של עורך בחנוכה, **יצחק לבני** ואשתו **דליה** (אהבת פחות זהב) **רביקוביץ**. . . . תקרית משעשעת אירעה לפני שבועות אחדים. **שלמה פז** ו- **רינה פז**, שעה שנסעו להופיע בהצגת הכתובה בטבריה. הנהלת התיאטרון הזמינה לכל שחקן חדר נפרד בבית-מלון מקומי. כאשר הגיעו שלמה ורינה, המלאה כעת את תפקידה של **שפיררה זבאי**, התברר שהנהלת המלון היקצתה להם חדר זוגי. שלמה לא התבלבל: "אנחנו אמנם בעל ו- אשתו, אבל בדרך רבנו", הסביר, כאשר ביקש חדר נפרד לכל אחד מהם.

היפוך היוצרות

כיצד הצליח **חיים טופול**, שחקן החורשיטרון, להיכנס לעורו של כדורגלן ולהציג אותו בצורה משכנעת, התגלה השבוע במקרה בבית-קפה בחיפה, בשעת פגישה של טופול וכדורגלן הפועל חיפה, **שלמה לוי**. כשראה טופול את לוי, מיד נעמד מאחוריו, והחל מחקה אותו בהליכתו, בתנועותיו ובצחוקו המיוחד. כשהרגיש בו לוי, סיפר: "חצי שנה הוא לא נתן לי מנוחה. לאן שהלכתי - הלך אחרי, לאיפה שבאתי - בא אחי, ובסוף הלך ועשה ממני צחוק על הבמה". . . . אגב, את סיום הצגת אנדורה בחיפה, חג טופול ב- צורה מקורית. כל זמן ההצגות בחיפה נהגו ארבעה משחקני החושטירון, **יוסף (בומבה) צור**, **אילן דר** (בלתיים), **ז'רמן אוניקובסקי** וטופול לנהל ביניהם מאבק גסטרונומי, כשעל כל אחד מהם לסירוגין לכבד את חבריו במעדנים בשעת ההפסקה. כשהוציאה ההצגה בפעם אחרונה בחיפה, הומין טופול בחשאי באחת הי מסעדות אירוח-מלכים, שם היין, הקפה והסיגריות לא נעדרו ממנה. כאשר ירדו הי שחקנים להפסקה, הופתעו לראות בחדר האיפור של טופול את השולחנות העמוסים. הם התאוששו עד מהרה, חיסלו את הארוך זה כשהם מספקים בקושי להגיע לבמה להמשך ההצגה. . . . למרות שאינו משתתף כלל בהצגה החדשה של התיאטרון הקאמרי, בחודשים נשנים, קיבל השבוע שחקן התיאטרון, **אברהם חלפי**, זר פרחים ערב הבכורה. הסיבה המשוערת: טעות של מצרי צה אלמונית. . . . הפתעה אחרת נגרמה בככורה **לאירי גורליצקי**, המשתתף ב- אותה הצגה ואשר ציפה לראות באולם את אשתו, **גילה אלמגור**, שעמדה לחזור אחרי-הצהריים מחופשה בקפריסין. עד לתחילת ההופעה לא הגיעה אילה ארצה, ורק לאחר ההצגה, כשמיהר אילה המבוהלת לטל-פון, נמסר לו משה-התקופה שהברד הכבד בקפריסין עיכב את גילה והיא הגיעה לתל-אביב רק לאחר גמר ההצגה. . . . את הפתעת ההצגה מהחיים שלושה שחקנים, הנראים על הבמה בסוף מערכונו של אריקסי, השעות הקטנות, מבלי שיוציאו מהם מפיחה. מבגלם שלושת הדמויות: שוטר, יופא ואחות, הם שלושה עובדי במה: פועל במה, מנהל במה ומלבישה. כאשר נשאלה המלבישה עלידי מכריה, בתום הי הצגה, מי מלביש אותה, השיבה בתמימות: "מה זאת אומרת מי? הנה **מרן**!"

ילד שאינו משקר - סובל מידוע

מדוע ירדי משקר?!

"במעטים הם ההורים שיעזרו להעלות שאלה מעין זו על שפתיהם בפומבי, למרות שאין כמעט הורה ששאלה זו אינה מטרידה אותו. שקריו הראשונים של ילד, המופיעים בדרך כלל בתקופת לימודיו הראשונה, נתקלים לרוב בתגובות נועזות של הוריו ומחנכיו. תגובות כמו: "הכל אני יכול לסלול, רק לא שקר!"; או, "למה שיקרתי? האם אי-פעם העשית אותך על כך?"; או, "ל-שקר ל-? לאמא שלך?!" אין דבר גרוע מזה! - הן תגובות אופייניות למחנכים, כשהם נתקלים לראשונה בשקריו של הילד. הורים, מורים, מדריכים וכל אלה הרואים עצמם, בצדק או שלא בצדק, כשייכים ל-מחנה המחנכים, יוצאים למלחמה בשקר, בלי להבחין במשמעותו, בלי להענות לקריאת העזרה שהוא מבטא ומבלי להתחשב בתפקיד המרגיע לגבי הילד עצמו. ההתקפה על הילד המשקר מעמיקה רק את החרדה שבו, מוסיפה על מטען האשמה הרובץ עליו ומעוררת שקרים נוספים. בניגוד למקובל, יש להתייחס לשקר של הילד תוך הבנת משמעותו, ותחת להתקופה, יש לנסות ולהוריד ממטען האשמה, תוך כדי ראיית המעשה שממנו בורחת האישיות ב-אמצעות השקר, לא כחטא אלא כשגיאה הכרחית בתהליכי הסוציאליזציה של האישיות. יש להתייחס אל השקר כשם שרופא מת-יחס אל הכאב, כלומר: כאל סימפטום, סימן לאיבוד שווי משקל מסוים, המצריך הגשת עזרה. המחנכים אינם צריכים להתקשות בכך במיוחד, ביחוד לנוכח העובדה שאצל אישיות מבוגרת הנפר השקר לסנקיפה אוניברסלית מקובלת, המאפשרת קיום קשרים בינאישיים תקינים. אם נהרר להצג, מה עלול היה להתרחש אילו גור אדם על עצמו לעבור יום אחד ללא שקר, נבין את האוניברסליות של הטכניקה זו. אחד מסימני הברבור בתרבות המערבית, ותנאי בלי יעבור בתרבות המזרח הרחוק, הוא העלמת רגשות מסויימים והר-דאה ברגשות אחרים ביחסים בינאישיים. בני-אדם חייבים לנהוג לפי חוקי הנהגות מסובכים, הדורשים מהם לחזור על משפטים מסויימים כחלק מטכס מקובל ומחייב, ללא כל התחשבות באמת כפי שהיא. לאור נסיון עשיר זה בשקר על כל צורותיו, נראים שקרנים מסויימים, המאמינים שהם דוברי אמת, תמימים להדהים. אמונה ממהימה זו היא המאפשרת להורה, המלמד את ילדו לשקר במאה צורות שונות, לבוא אליו בטענות כאשר הוא משקר ביוזמת עצמו, כדי להמלט מרגשות אשמה. מי-אם לא ההורים הם אשר דרשו מן הילד שלא לעוט על העוגות בנוכחות אורחים וללאמר "שאינו רוצה", שעה שהאמת היא הפוכה לחלוטין? ומי אם לא הם שאמרו לו להשיב בטלפון שאבא איננו בבית כאשר הוא נמצא שם? השקר הוא איפוא, טכניקה שאין לחתור עליה בעולם החברתי, ואילו מבחינה חינוכית היא איתות למחנך שעוררתו נחוצה.

הכבוד האסור

השקר אינו רק תופעה נורמלית, ה-מופיעה אצל הילד בשלבי התפתחות שונים, אלא גם יותר מזאת. במידה שהשקר אינו מופיע בתקופת החביון - התקופה בה מתחיל הילד ליצור קשרים בעלי מש-מעות עם העולם הרחב מחוץ למשפחתו ומתחיל להתאים את עצמו לחברה - הרי לרוב יש לראות בכך התפתחות לקויה. אם השקר אינו מופיע אף בגיל ההתבגרות, הרי אין ספק שהאישיות זקוקה לעזרה פסיכולוגית, מאחר שתהליכי התפתחותה הופרעו. מה מגלמת, איפוא, הטכניקה של השקר אצל הילד? בתקופה הפאלית (גילים 3-6) פועל הילד לפי עקרון הקנין, שבהפשטה הוא עקרון הניש ליי. בשלב זה הוא יוצא למלחמות על אגשים ועל דברים אותם הוא רוצה להשיג. בתקופת החביון פועל הילד לפי

**פסוקי השבוע**

- **תת שריהבטחון שמעון פרם**, כנס המועצה ה-ארצית של תנועת הצופים: "אני נגד מיליטאריזם - אני אפילו למען השלום!"
- **הסופר יהודה בורלא**, על הסופרים הצעירים: "הם אנשים חסרי שרון, וחבל שאי-אפשר לפעול נגדם על פי החוק!"
- **המשורר הערבי ראשד חוסיין**, במיברק לחועידת אגודת הסופרים: "אף על פי שתעריפי הדואר עלו, יכלו גם סופי-רים ערביים לשגר מיבירקי-ברכה, אילו הוזמנו לפתיחת ועידתכם!"
- **הסופר חיים הזז**, בחועידת הסופרים: "ישראל היא בת 14 בסך הכל, אך היא דומה לזקנה בת דורות רבים. אין איש מתגאה בה, אין איש שמח עמה, כל יום לבנו גם בה יותר."
- **איגרת לחברים** של איחוד הקיבוצים והקבוצות: "פעם ראו בקיבוץ את השחיון כדבר מובן מאליו - כיום מדב-רים עליו!"
- **עורך-הדין יהושע רוטנשטרייך**: "האדם שחיבר את חוק לשון הרע הוא מלאך - כי בן-אדם חדאי שאיננו!"
- **דיה-שבועון "אתגר"**: "השמועות על סיבות פעולת נוקייב גרמו לכך שכולנו שקועים במישחק ניחושים לאומי, נחשון-ענק, טוטר-נוקייב!"